

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Decizia nr. 59/2017 Dosar nr. [767/1/2017](#)

Pronunțată în ședință publică astăzi, 18 septembrie 2017

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 871 din 06/11/2017

Gabriela Elena Bogasiu - vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului

Lavinia Curelea - președintele delegat al Secției I civile

Eugenia Voicheci - președintele Secției a II-a civile

Ionel Barbă - președintele Secției de contencios administrativ și fiscal

Lavinia Dascălu - judecător la Secția I civilă

Carmen Elena Popoiag - judecător la Secția I civilă

Bianca Elena Țândărescu - judecător la Secția I civilă

Nicoleta Țândăreanu - judecător la Secția I civilă

Mirela Vișan - judecător la Secția I civilă

Mărioara Isailă - judecător la Secția a II-a civilă

Ileana Izabela Dolache - judecător la Secția a II-a civilă

Valentina Vrabie - judecător la Secția a II-a civilă

Paulina Lucia Brehar - judecător la Secția a II-a civilă

Carmen Trănica Teau - judecător la Secția a II-a civilă

Luiza Maria Păun - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Cristian Daniel Oana - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Dana Iarina Vartires - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Carmen Maria Ilie - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Cezar Hîncu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept investit cu soluționarea Dosarului nr. 767/1/2017 este constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (Regulamentul).

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Tribunalul București - Secția a V-a civilă în Dosarul nr. 18.858/4/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, nefiind depuse de către părți puncte de vedere formulate în scris privind chestiunea de drept supusă judecării. La dosar au fost transmise de către instanțele naționale hotărârile judecătorești relevante ce au fost identificate, precum și opiniile teoretice exprimate de judecători. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii.

Doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, constată că nu există chestiuni prealabile sau excepții, iar completul rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Tribunalul București - Secția a V-a civilă a dispus, prin Încheierea din data de 28 septembrie 2016, în Dosarul nr. 18.858/4/2015, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: "În ce măsură, în condițiile art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, într-o cauză având ca obiect obligarea pârâtului la suportarea pretenției constând în cheltuielile de judecată generate de un alt litigiu soluționat definitiv, acestuia îi pot fi puse în sarcină și cheltuielile de judecată provocate de procesul actual."

II. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept menționată

2. Prin cererea depusă pe rolul Judecătoria Sectorului 4 București - Secția civilă la data de 15 mai 2015, reclamantul, în contradictoriu cu pârâtul Inspectoratul de Poliție Județean Mehedinți, a formulat o cerere în pretenții prin care a solicitat obligarea pârâtului la plata sumei de 419,5 lei, reprezentând cheltuieli de judecată efectuate în Dosarul civil nr. 14.667/225/2011, în care acesta a pierdut procesul, precum și obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată din actualul proces.

3. Prin Sentința civilă nr. 12.183 din 8 octombrie 2015 pronunțată de Judecătoria Sectorului 4 București - Secția civilă, în Dosarul nr. 18.858/4/2015, a fost admisă în parte cererea formulată de reclamant și a fost obligat pârâtul Inspectoratul de Poliție Județean Mehedinți la plata cheltuielilor de judecată din Dosarul nr. 14.667/225/2011, în cuantum de 400 lei. A fost însă respinsă ca neîntemeiată cererea de obligare a pârâtului la plata cheltuielilor de judecată din prezentul dosar.

4. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că, la data de 7 octombrie 2011, reclamantul a fost sancționat contravențional pentru depășirea vitezei legale pe drumurile publice și pentru nepurtarea centurii de siguranță.

5. Acesta a formulat plângere împotriva procesului-verbal de contravenție, ce a fost înregistrată la data de 29 februarie 2012 pe rolul Judecătoria Slatina (în urma strămutării de la Judecătoria Drobeta-Turnu Severin), cu numărul de dosar 14.667/225/2011, solicitând anularea procesului-verbal în privința faptei de depășire a vitezei legale și înlocuirea sancțiunii amenzii cu cea a avertismentului pentru fapta de a nu purta centură de siguranță.

6. Plângerea contravențională a fost respinsă ca neîntemeiată prin Sentința civilă nr. 7.071 din 20 iunie 2013 a Judecătoria Slatina.

7. În calea de atac declarată de reclamant, prin Decizia nr. 465 din 31 octombrie 2013, Tribunalul Olt a dispus următoarele: a admis recursul, a modificat sentința Judecătoria Slatina, a anulat procesul-verbal de constatare a contravenției cu privire la contravenția prevăzută de art. 108 alin. (1) lit. b) pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002) și a înlocuit sancțiunea amenzii cu cea a avertismentului, pentru contravenția prevăzută de art. 108 alin. (1) lit. a) pct. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002. În dispozitivul Deciziei civile nr. 465 din 31 octombrie 2013 se precizează că acțiunea este admisă în parte.

8. În Cauza cu nr. 14.667/225/2011 nu au fost solicitate cheltuieli de judecată.

9. Ulterior, reclamantul a solicitat Tribunalului Olt ca, pe calea îndreptării erorii materiale, să elimine din dispozitiv sintagma "în parte", în condițiile în care, potrivit acestuia, acțiunea sa a fost admisă în întregime. Această cerere a fost admisă prin încheierea din ședința din camera de consiliu de la 28 ianuarie 2016 a Tribunalului Olt - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

10. Pe fondul cauzei, instanța a precizat că obligația de a suporta cheltuielile de judecată este izvorâtă din lege și, din acest motiv, generează o formă particulară de răspundere delictuală.

11. Această obligație urmează să fie suportată de către partea care a generat procesul în mod nejustificat, culpabil, adică fie reclamantul, în măsura în care acțiunea sa se respinge, fie pârâtul, în măsura în care acțiunea reclamantului este admisă, fie toate părțile, prin aprecierea după criteriile de proporționalitate, a gradului de culpă în declanșarea litigiului, în ipoteza admiterii în parte a cererii.

12. Aceste principii se aplică și într-o situație precum cea din speță, în care cererea de obligare la plata cheltuielilor de judecată se face pe cale separată.

13. În cazul particular al cheltuielilor de judecată, prejudiciul este stabilit la nivelul sumelor dovedite că au fost efectuate cu acest titlu, iar fapta ilicită și vinovăția trebuie stabilite în raport cu generarea nejustificată, culpabilă, a procedurilor judiciare.

14. Cu privire la cererea de acordare a cheltuielilor de judecată din Dosarul nr. 14.667/225/2011, instanța a reținut că acțiunea reclamantului a fost admisă în privința faptei de a circula cu viteză peste limita legală, procesul-verbal fiind anulat sub acest aspect.

15. S-a constatat că reclamantul a câștigat procesul, iar pârâtul a căzut în pretenții, atitudinea culpabilă a acestuia din urmă constând în faptul că agenții săi au întocmit în mod nelegal această parte a procesului-verbal de sancționare contravențională.

16. În consecință, potrivit art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, s-a reținut că reclamantul este îndreptățit la recuperarea cheltuielilor de judecată în întregime, prin raportare la această faptă.

17. În privința faptei de a nu purta centură de siguranță, instanța a reținut că procesul-verbal nu a fost anulat. Procedând la o reindividualizare a sancțiunii, instanța de judecată nu a anulat procesul-verbal sub acest aspect, ci a considerat, în virtutea atributului său suveran jurisdicțional că, în speță, sancțiunea potrivită este aceea a avertismentului.

18. Astfel, deși cererea reclamantului a fost admisă în întregime în privința celei de-a doua fapte (dispozitivul hotărârii înlocuind sancțiunea amenzii cu avertismentul, așa cum reclamantul a cerut prin plângere), pârâtul nu poartă totuși întreaga responsabilitate pentru declanșarea litigiului, în condițiile în care fapta a existat, fiind sancționată de agentul constatator în mod legal, fără a i se putea reproșa aplicarea disproporționată a sancțiunii, față de circumstanțele concrete ale cauzei.

19. Prin urmare, s-a constatat că pârâtul nu poate fi obligat la plata în întregime a cheltuielilor de judecată, sub acest aspect, neputându-i-se reține o culpă totală în declanșarea litigiului. Pârâtul este în culpă pentru declanșarea litigiului din Dosarul nr. 14.667/225/2011, în privința faptei de a conduce cu viteză peste limita legală și este parțial în culpă în privința faptei de a nu purta centură de siguranță.

20. Aplicând un criteriu al proporționalității, în raport cu suma cerută cu titlu de cheltuieli de judecată (419,5 lei) și cu gradul de culpă al pârâtului în generarea litigiului, instanța a admis în parte cererea și a obligat pe pârât la plata către reclamant a sumei de 400 de lei, reprezentând cheltuieli de judecată.

21. Cu privire la cererea de obligare a pârâtului la plata cheltuielilor de judecată în actualul dosar, instanța a precizat că, și în analiza acesteia, trebuie stabilite condițiile de existență ale acestei forme particulare de răspundere civilă delictuală, pentru a se determina gradul de culpă procesuală a pârâtului în declanșarea litigiului. S-a arătat că reclamantul cunoștea exact întinderea prejudiciului generat de cheltuielile de judecată și avea toate datele să ceară repararea sa în Dosarul nr.

14.667/225/2011.

22. Faptul că el a ales să acționeze pe cale separată nu îi poate fi reproșat, având în vedere că are acest drept, în acord și cu considerentele Deciziei nr. 19/2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, însă nici pârâtului nu i se poate reproșa o atitudine culpabilă, care să fi generat acest al doilea proces.

23. Nu au fost primite argumentele prezentate de reclamant, în sensul că pârâtul ar fi trebuit să plătească voluntar cheltuielile făcute în Dosarul nr. 14.667/225/2011 și tocmai această împrejurare ar fi generat al doilea litigiu, avându-se în vedere că, până la prezenta hotărâre, nu a existat o obligație a pârâtului în acest sens, validă din punct de vedere juridic. Chiar dacă pârâtul ar fi dorit să acopere costurile reclamantului din proces, fără o obligație stabilită legal, acest lucru nu ar fi fost posibil din punct de vedere juridic, posibilitățile unei plăți voluntare în lipsa unui titlu expres fiind limitate la instituțiile publice, care gestionează bani publici (așa cum este cazul pârâtei), cu atât mai mult cu cât reclamantul nici nu solicitase restituirea lor în respectivul dosar.

24. Instanța nu a exclus de plano posibilitatea ca, într-o situație particulară, într-un litigiu precum cel din prezentul dosar, să se poată stabili o culpă procesuală a pârâtului, astfel încât acesta să fie obligat, în tot sau în parte, la suportarea cheltuielilor de judecată din dosarul în care sunt cerute cheltuieli de judecată pe cale separată. S-a reținut însă că nu acesta este cazul.

25. În plus, dacă s-ar admite, ca principiu, că al doilea litigiu este generat întotdeauna de pârât, așa cum sugerează reclamantul în argumentația sa, atunci ar trebui să se admită că reclamantul poate din nou să nu ceară cheltuieli de judecată și să acționeze într-un al treilea litigiu, pentru recuperarea lor. Acest mod de acțiune s-ar putea perpetua la nesfârșit, ceea ce, în mod evident, nu poate fi primit.

26. Dispozițiile art. 454 din Codul de procedură civilă au fost considerate nerelevante, considerându-se că nu are importanță dacă pârâtul recunoaște sau nu pretențiile reclamantului la primul termen de judecată. Textul respectiv constituie un alt temei juridic pentru a nu obliga pârâtul la plata cheltuielilor de judecată, diferit față de temeiul juridic analizat mai sus, fundamentat de lipsa de culpă procesuală în generarea litigiului.

27. Împotriva acestei hotărâri au declarat apel ambele părți.

28. Prin cererea de apel reclamantul a solicitat, prealabil pronunțării deciziei în apel, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, cu privire la interpretarea prevederilor art. 453 din Codul de procedură civilă în situația cererii de obligare a pârâtului la plata cheltuielilor de judecată efectuate de reclamant într-un proces având ca obiect pretenții, în care se solicită pe cale separată cheltuielile de judecată efectuate într-un alt proces câștigat în contradictoriu cu același pârât.

29. Investit cu soluționarea apelului, Tribunalul București - Secția a V-a civilă a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

III. Aspectele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

30. Prin Încheierea de sesizare din data de 28 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 18.858/4/2015, Tribunalul București - Secția a V-a civilă a constatat admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în conformitate cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, motivat de următoarele aspecte:

31. Tribunalul investit cu soluționarea cauzei este ultima instanță care judecă, hotărârea judecătorească pronunțată nefiind susceptibilă de recurs, conform art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

32. Chestiunea invocată este una de drept, depinzând în tot soluționarea pe fond a litigiului de modul de interpretare și aplicare a acesteia.

33. Instanța supremă nu a rezolvat chestiunea invocată și nici nu face obiectul vreunui recurs în

interesul legii.

34. Cerința referitoare la elementul de noutate este îndeplinită, câtă vreme condiția nu este privită stricto sensu. Este probat în dosar că această chestiune de drept privind acordarea cheltuielilor de judecată provocate de litigiul având ca obiect pretențiile constând în cheltuieli de judecată dintr-un alt dosar a fost interpretată diferit de instanțele de judecată, existând o practică neunitară. Astfel, există opinia instanțelor în sensul acordării acestor cheltuieli de judecată și, contrar acesteia, opinia netemeiniciei acestei cereri, motivat, în principal, de lipsa culpei pârâtului. Este just că textul în sine, în conținutul lui, nu prezintă un caracter de noutate, prevederile art. 453 din actualul Cod de procedură civilă reproducând în mare parte dispozițiile art. 274 din Codul de procedură civilă de la 1865. Însă, practica neunitară este nouă și actuală, interpretarea diferită a prevederilor art. 453 din Codul de procedură civilă în cauzele având obiectul mai sus arătat fiind aptă de a genera în continuare soluții diferite pe aceeași problemă de drept.

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

35. Părțile nu au formulat puncte de vedere asupra chestiunii de drept supuse judecării, după comunicarea raportului, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă.

V. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

36. În urma solicitării adresate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, instanțele naționale au înaintat hotărârile judecătorești identificate și care prezintă relevanță pentru chestiunea de drept în discuție, precum și punctele de vedere teoretice exprimate de către judecători, relevând următoarele aspecte:

37. Dacă în mod unanim dreptul asupra pretenției principale a fost recunoscut pornindu-se de la ideea că reclamantul are posibilitatea solicitării și pe cale separată a cheltuielilor de judecată dintr-un litigiu anterior câștigat, instanțele judecătorești au avut păreri diferite în privința acordării cheltuielilor de judecată generate de actualul proces, a căror rezolvare de principiu se regăsește în dispozițiile art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

38. Astfel, într-o orientare jurisprudențială, cererea accesorie de plată a cheltuielilor de judecată a fost respinsă, cu argumentul că fundamentul care stă la baza rezolvării acestei pretenții, culpa procesuală a pârâtului, nu se regăsește într-un astfel de litigiu; culpa declanșării celui de-al doilea proces nu aparține prin ipoteză acestuia, ci reclamantului care a optat pentru recuperarea pe cale separată a cheltuielilor de judecată, deși avea posibilitatea de a le cere chiar în procesul care le-a generat.

39. Pârâtul nu poate fi considerat a păstra culpa procesuală din litigiul original și, chiar dacă el cade în pretenții în litigiul secundar referitor la recuperarea cheltuielilor de judecată din primul proces, a-l obliga la plata către reclamant a cheltuielilor de judecată ocazionate de cel de-al doilea proces ar însemna a-l sancționa de două ori pentru culpa procesuală din primul proces.

40. A proceda în sens contrar ar oferi părții câștigătoare posibilitatea declanșării unor litigii multiple, având ca obiect plata pe cale separată și a acestor cheltuieli de judecată, contrar rațiunii textului art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

41. În această soluție s-a acceptat posibilitatea acordării către reclamant a cheltuielilor de judecată din cel de-al doilea proces doar când, din motive obiective, acesta nu le-a putut solicita pe cale accesorie în chiar procesul care le-a generat, fie din pricina neexigibilității acestora sau a necunoașterii întinderii lor exacte (dându-se ca exemplu cazul eşalonării plății taxei de timbru ori a convenirii plății onorariului de avocat după terminarea procesului).

42. Într-o a doua orientare jurisprudențială s-a reținut că dispozițiile art. 453 din Codul de procedură civilă au o aplicabilitate generală, indiferent de obiectul litigiului, astfel că, prin aplicarea lor, pârâtul va fi obligat la suportarea cheltuielilor de judecată generate și de cel de-al doilea proces, în timp ce instanța de judecată va rezolva pretenția accesorie, ca în orice alt proces, doar în limita sumelor care au caracter real, necesar și rezonabil. Nu se poate reține că solicitarea cheltuielilor pe

cale separată reprezintă un abuz de drept, atât timp cât legea nu se opune formulării unei astfel de cereri, așa după cum partea care a căzut în pretenții putea beneficia de clemența legii dacă avea comportamentul reglementat de art. 454 din Codul de procedură civilă.

43. Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 815/C/1.331/III-5/2017 din 19 aprilie 2017, a comunicat că, la nivelul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

VI. Jurisprudența Curții Constituționale

44. Examinarea constituționalității dispozițiilor art. 274 alin. 1 din Codul de procedură civilă de la 1865 s-a realizat prin Decizia nr. 367 din 20 martie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 272 din 7 aprilie 2008, și Decizia nr. 1.586 din 13 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 23 din 11 ianuarie 2012 prin care, respingând obiecția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a reținut că "obligativitatea plății cheltuielilor de judecată, incluzând taxele de timbru și onorariile avocaților, de către partea ale cărei pretenții nu au fost admise de instanța de judecată are la bază ideea de culpă procesuală a acesteia".

45. Prin Decizia Curții Constituționale nr. 463 din 28 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 655 din 26 august 2016, referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, s-a statuat că "art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă determină debitorul obligației de plată a cheltuielilor de judecată (partea care pierde procesul) și creditorul obligației având ca obiect cheltuielile de judecată (partea care câștigă), înlocuind formularea codului anterior din 1865 de "parte căzută în pretenții". Această diferență terminologică nu schimbă însă cu nimic fundamentul suportării cheltuielilor de judecată, care rămâne culpa procesuală și despăgubirea integrală a părții câștigătoare. Buna-credință a părții care a pierdut procesul nu justifică exonerarea ei de plata cheltuielilor de judecată. Din acest punct de vedere, între partea care a obținut câștig de cauză, dreptul ei fiind recunoscut prin hotărâre, și partea care acceptă judecata și pierde procesul, riscul acestei situații trebuie să fie suportat de această din urmă parte care, prin comportamentul său, chiar dacă nu a fost de rea-credință, a obligat pe partea potrivnică câștigătoare să angajeze cheltuielile din proces. Așa fiind, textul criticat induce o culpă procesuală în sarcina celui care, prin atitudinea sa, a determinat cheltuielile de judecată făcute de partea adversă în timpul și cu ocazia desfășurării procesului" (paragraful 24).

46. Curtea a mai reținut că, "potrivit art. 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată constau în taxele judiciare de timbru și timbrul judiciar, onorariile avocaților, ale experților și ale specialiștilor, sumele convenite martorilor pentru deplasare și pierderile cauzate de necesitatea prezenței la proces, cheltuielile de transport și, dacă este cazul, de cazare, precum și orice alte cheltuieli necesare pentru buna desfășurare a procesului. Cu alte cuvinte, cheltuielile de judecată sunt acelea efectuate pentru derularea litigiului principal, aflat pe rolul instanței. Așa fiind, este neîndoielnic caracterul lor accesoriu, acordarea acestora depinzând de rezultatul capătului de cerere principal. Acest aspect este consacrat în art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care dispune că partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată. Totuși, în situația în care cheltuielile de judecată sunt solicitate pe cale separată, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat, prin Decizia nr. 19 din 18 noiembrie 2013, pronunțată cu ocazia examinării unui recurs în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 20 ianuarie 2014, că aceste cereri sunt principale și sunt supuse taxei judiciare de timbru. Așa fiind, pentru cererile principale prin care se solicită, pe cale separată, plata cheltuielilor de judecată, așa cum a reținut Înalta Curte de Casație și Justiție prin decizia menționată, cererea trebuie taxată la valoarea pretențiilor, iar rațiunea acestei soluții rezidă în faptul că, prin declanșarea unui nou litigiu pentru recuperarea cheltuielilor de judecată, se generează costuri suplimentare pentru sistemul judiciar, iar așa cum a reținut Curtea Constituțională în jurisprudența sa, nu numai că accesul liber la justiție nu interzice stabilirea taxelor de timbru în justiție, dar este justificat ca persoanele care se adresează autorităților judecătorești să contribuie la

acoperirea cheltuielilor prilejuite de realizarea actului de justiție" (paragraful 27).

VII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

47. Analizând jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, în procedurile de unificare a practicii judiciare, au fost identificate următoarele hotărâri care prezintă relevanță pentru chestiunea de drept supusă dezlegării:

48. Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii a pronunțat Decizia nr. 19/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 20 ianuarie 2014, prin care a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că "Cererile prin care se solicită, pe cale separată, acordarea cheltuielilor de judecată sunt cereri principale supuse taxei judiciare de timbru, care se calculează la valoarea pretențiilor deduse judecătii, chiar dacă cererile care au format obiectul litigiului din care aceste cheltuieli provin au fost scutite de la plata taxelor judiciare de timbru".

49. De asemenea, prin Decizia nr. 34/2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 945 din 21 decembrie 2015, s-a stabilit că "În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 628 alin. (3) din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se circumscriu noțiunii de obligație principală în titlul executoriu și pot fi supuse actualizării în cadrul executării silite".

VIII. Raportul asupra chestiunii de drept

50. Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă.

51. Asupra rezolvării de principiu a chestiunii de drept sesizate, opinia judecătorilor-raportori a fost că, în cauzele având ca obiect obligarea părâtului la suportarea pretenției constând în cheltuielile de judecată generate de un alt litigiu soluționat definitiv, dispozițiile art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă rămân aplicabile.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție

52. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

53. Pornind de la conținutul normativ al art. 519 din Codul de procedură civilă, doctrina și jurisprudența au identificat drept condiții de admisibilitate a sesizării pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, a căror întrunire trebuie să fie cumulativă, următoarele:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecătii să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze litigiul în ultimă instanță;
- soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
- chestiunea de drept ce necesită lămurirea să fie una nouă;
- chestiunea să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

54. Aceste condiții de admisibilitate sunt întrunite în legătură cu sesizarea de față, după cum urmează:

55. Tribunalul București a fost investit, în conformitate cu dispozițiile art. 95 pct. 2 din Codul de procedură civilă, să judece apelul declarat împotriva hotărârii judecătorești într-o acțiune având ca obiect pretenții în valoare de 419,5 lei constând în cheltuielile de judecată efectuate de reclamant într-un litigiu precedent soluționat definitiv, privitor la judecarea unei plângeri contravenționale.

56. Valoarea mică a pretențiilor atribuie competența de soluționare a cauzei în primă instanță judecătorești, în conformitate cu dispozițiile art. 94 pct. 1 lit. k) din Codul de procedură civilă, a cărei hotărâre este susceptibilă de a fi atacată doar cu apel la tribunal, astfel cum rezultă din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 95 pct. 2, art. 96 și art. 97 din Codul de procedură civilă, în forma în vigoare la data sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv 13 martie 2017.

57. Prin urmare, sesizarea instanței supreme s-a realizat de către un complet al Tribunalului București, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, potrivit dispozițiilor legale anterior menționate.

58. Condiția de admisibilitate referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei este îndeplinită deoarece acordarea cheltuielilor de judecată generate de actualul proces având ca obiect obligarea pârâtului la suportarea pretențiilor constând în cheltuielile de judecată dintr-un precedent litigiu purtat între aceleași părți și soluționat definitiv face parte din solicitările de fond ale litigiului pendinte, situația corespunzând ipotezei în care cheltuielile de judecată sunt solicitate, de această dată, pe cale accesorie, în chiar litigiul care le-a determinat.

59. Se ridică, astfel, problema aplicabilității în continuare, în legătură cu această cerere accesorie, a dispozițiilor art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă - potrivit cărora "Partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată" - dat fiind contextul procesual actual, în care pretenția principală constă în sume de bani ce reprezintă tot cheltuieli de judecată generate de un litigiu anterior soluționat și câștigat definitiv de către reclamant, și în condițiile în care, deși prima instanță a admis în parte (într-o proporție majoritară) acțiunea, recunoscând dreptul reclamantului la încasarea creanței de 400 lei (cea solicitată fiind de 419,5 lei), a respins totuși integral pretenția accesorie privitoare la acordarea cheltuielilor de judecată din actualul proces, reținând că pârâtului nu i se poate reproșa nicio culpă în declanșarea acestuia, la originea căruia se află doar alegerea reclamantului de a recupera pe cale separată cheltuielile din litigiul anterior.

60. Prin urmare, de modul de dezlegare a problemei de drept sesizate depinde soluționarea pe fond a uneia dintre solicitările procesului pendinte, respectiv cea constând în pretenția accesorie relativă la recunoașterea dreptului reclamantului la recuperarea cheltuielilor de judecată generate de actualul proces.

61. De asemenea, este îndeplinită și cerința noutății chestiunii de drept supuse interpretării care, potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, reprezintă o condiție distinctă de admisibilitate.

62. Așa cum Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a decis în jurisprudența sa anterioară¹, cerința noutății este îndeplinită atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementările recent intrate în vigoare, instanțele nu i-au dat, încă, o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial ori dacă se impun anumite clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat față de unul anterior, de natură să impună reevaluarea sau reinterpretarea normei de drept analizate.

¹ Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 9 aprilie 2014; Decizia nr. 3 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014; Decizia nr. 4 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014; Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014; Decizia nr. 13 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 13 iulie 2015 și Decizia nr.

14 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 736 din 1 octombrie 2015.

63. Întrebarea instanței de trimitere este în legătură cu aplicabilitatea dispozițiilor art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, referitoare la acordarea cheltuielilor de judecată provocate de inițierea și susținerea unui proces. Deși norma legală nouă păstrează esența reglementării corespondente din Codul de procedură civilă de la 1865, respectiv art. 274 alin. 1 - diferența între cele două texte fiind doar una terminologică - prin consacarea, ca fundament al suportării cheltuielilor de judecată, a culpei procesuale și a principiului despăgubirii celui ce câștigă procesul, chestiunea de drept asupra căreia se solicită o dezlegare din partea instanței supreme este una de dată recentă, fiind ivită în jurisprudența din ultimii ani a instanțelor naționale.

64. Examenul jurisprudențial relevă că în ultima perioadă de timp (începând cu anul 2013, dar preponderent în anii 2014, 2015, 2016 - posibilă consecință a popularizării ideii de recuperare pe cale separată a cheltuielilor de judecată de către cel care câștigă procesul, prin adoptarea Deciziei nr. 19/2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii) instanțele judecătorești au fost tot mai des confruntate cu soluționarea de acțiuni prin care, pe cale separată, s-a solicitat obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată efectuate într-un proces anterior, soluționat definitiv, fie că se urmărea recuperarea integrală a acelor cheltuieli ori numai a unora dintre ele, generate de administrarea anumitor probe ori de susținerea procesului doar în anumite etape procesuale, cheltuieli care au rămas nesolicitate de părți în litigiul originar sau neacordate prin omisiunea instanțelor.

65. În toate aceste litigii, pretenției principale îi este alăturată și cea accesorie, de acordare a cheltuielilor de judecată generate de acest nou proces.

66. Instanțele au pronunțat soluții diferite în rezolvarea aceleiași chestiuni de drept, așa cum s-a arătat la pct. V "Jurisprudența instanțelor naționale în materie" din prezenta decizie, iar această practică judiciară se regăsește, preponderent, la nivel de judecătoria și tribunale.

67. Curțile de apel interogate asupra propriei jurisprudențe au informat, în majoritatea cazurilor, că nu s-au confruntat în mod direct cu problema de drept semnalată prin întrebarea instanței de trimitere, dar că au luat-o în discuție în ședințele de unificare a practicii judiciare, la solicitarea reprezentanților tribunalelor, ocazie cu care fie s-a impus, cu majoritate, una sau alta din rezolvările date acesteia în practica judiciară, fie opiniile au fost atât de împărțite încât nu s-a putut adopta un punct de vedere majoritar.

68. În sfârșit, părțile teoretice exprimate cu ocazia acestor comunicări, la nivelul colectivelor de lucru ale curților de apel, au relevat aceeași fragmentare a opiniilor, aspect ce denotă utilitatea și urgența dezlegării chestiunii de drept pe calea procedurii reglementate prin dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, dovedindu-se că există practică divergentă a instanțelor în chestiunea supusă analizei, practică judiciară care se manifestă, deocamdată, la nivel local și care este de dată relativ recentă.

69. Practica judiciară divergentă nu este însă una generalizată la nivelul majorității instanțelor sau al întregii țări și nici nu este una de durată pentru a se aprecia că funcția mecanismului hotărârii prealabile, aceea a preîntâmpinării apariției unei practici neunitare, nu ar mai putea fi atinsă, pentru a se recurge la celălalt instrument de unificare, respectiv recursul în interesul legii, astfel cum s-a stabilit, spre exemplu, prin Decizia nr. 41/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 115 din 10 februarie 2017.

70. Funcția mecanismului procesual al întrebării prealabile se poate realiza încă în acest stadiu, prin preîntâmpinarea extinderii și generalizării practicii neunitare, examenul jurisprudențial efectuat relevând că nu s-a cristalizat o jurisprudență majoritară în legătură cu chestiunea de drept a cărei

lămurire se solicită.

71. Deși aparent vizând o problemă nedificilă de drept, care este legată de un text de lege complet și clar, nelacunar ori nesusceptibil de interpretări, întrebarea instanței de trimitere reclamă o clarificare prin intervenția instanței supreme tocmai în considerarea opiniilor diferite exprimate în legătură cu aplicarea sa și a argumentelor ce le susțin.

72. Problema de drept ce face obiectul întrebării prealabile nu a fost dezlegată nici pe calea jurisprudenței obișnuite a Înaltei Curți de Casație și Justiție, dar nici nu a făcut obiectul dezlegărilor pe calea mecanismului de unificare a practicii judiciare a recursului în interesul legii.

73. Prin urmare, prezenta sesizare este admisibilă, iar întrebarea instanței de trimitere este aceea dacă, în acțiuni de genul celor mai sus menționate, în care se solicită pe cale principală recuperarea cheltuielilor de judecată dintr-un proces anterior, dispozițiile art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă rămân aplicabile, cu consecința obligării pârâtului la suportarea atât a debitului principal, constituit din cheltuielile de judecată aferente litigiului anterior, dar și a cheltuielilor de judecată determinate de actualul proces.

74. Pentru dezlegarea chestiunii de drept sesizate, o primă observație care se impune este aceea a caracterului de ordin general al normei reprezentate de art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, a cărei aplicabilitate este independentă de obiectul unui anume litigiu ori de contextul procesual particular al unei cauze determinate.

75. O a doua observație este aceea că, atât sub reglementarea Codului de procedură civilă de la 1865, cât și sub cea a actualului cod, literatura de specialitate și jurisprudența au fost unanime în a accepta posibilitatea pentru cel care câștigă procesul - și care, din varii motive, fie nu solicită cheltuielile de judecată prilejuite de susținerea acestuia în chiar cursul procesului ori, deși le solicită, instanța omite să se pronunțe asupra lor - de a le recupera pe calea unei acțiuni separate și autonome față de litigiul care le-a generat, acțiune ce poate fi formulată în termenul general de prescripție de 3 ani de la soluționarea definitivă a acestuia.

76. Doctrina a subliniat caracterul autonom al unei astfel de acțiuni, menționând că, în toate situațiile în care cheltuielile de judecată sunt solicitate printr-o acțiune separată, aceasta se înfățișează ca o cerere având caracter principal, iar temeiul acțiunii îl constituie culpa procesuală decurgând din pierderea procesului, respectiv că, indiferent de natura procesului în care au fost făcute cheltuielile respective (civil, comercial, litigiu de muncă etc.), procesul care are ca obiect numai acordarea cheltuielilor de judecată este un proces civil, distinct, așa încât cererea se judecă în primă instanță de judecătorie sau, după caz, de tribunal, în funcție de criteriul valoric. De asemenea, s-a arătat că în cazul cererilor de acordare a cheltuielilor pe cale separată vor fi urmate regulile de competență de drept comun, pretenția nemaiputând fi considerată accesorie, pentru ca, prin efectul prorogării de competență, să fie în căderea instanței investite cu judecata litigiului principal.

77. Prin urmare, este firesc ca o astfel de cerere, care capătă autonomie în raport cu litigiul ce a generat cheltuielile respective, să fie văzută și tratată ca una cu individualitate proprie, care stă la baza declanșării unui litigiu independent de cel inițial, care generează propriile cheltuieli și care se supune regulilor generale de judecată, inclusiv a acelor reglementate în cuprinsul dispozițiilor art. 451-455 din Codul de procedură civilă.

78. De altfel, recunoașterea posibilității recuperării pe cale separată a cheltuielilor de judecată și caracterul autonom al unor astfel de litigii (în raport cu acelea care le-au generat) au constituit situația premisă a dezlegării regăsite în Decizia nr. 19/2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, prin care s-a stabilit că în acest caz este vorba despre cereri principale supuse taxei judiciare de timbru, care se calculează la valoarea pretențiilor deduse judecării, chiar dacă cererile care au format obiectul litigiului din care aceste cheltuieli provin au fost scutite de la plata taxelor judiciare de timbru.

79. Or, posibilitatea recunoscută ca fiind legală nu constituie altceva decât un drept, iar cel ce

pune în practică o posibilitate legală ori care exercită un drept - așa cum este cazul reclamantului care solicită recuperarea, pe calea unei acțiuni separate, a cheltuielilor de judecată determinate de susținerea unui proces definitiv câștigat - nu poate fi considerat în culpă.

80. Reclamantului din astfel de acțiuni nu i se poate reproșa opțiunea recuperării pe cale separată a cheltuielilor de judecată dintr-un litigiu anterior, după cum el nu poate fi considerat culpabil pentru valorificarea acestei posibilități legale și nici nu poate fi prezumat de plano că exercită un abuz procesual manifestându-se în acest sens.

81. Cât privește tendințele de abuz procesual, acestea pot și trebuie să fie controlate și contracarate de instanță, dar și de partea adversă, însă prin mijloacele legale și în cadrul creat de legiuitor, respectiv de către instanță prin aplicarea dispozițiilor art. 451-453 din Codul de procedură civilă și uzând de dreptul său de apreciere și cenzură asupra realității, necesității și caracterului rezonabil al acestora, iar de către pârât prin formularea de apărări în raport cu pretenții ce nu corespund acestor caracteristici (mai ales în condițiile în care acestea îi sunt cunoscute din cursul litigiului anterior, în ipoteza recurgerii la solicitarea lor pe cale separată ca urmare a omisiunii acordării de către instanța ce a judecat litigiul inițial).

82. Cea de-a treia observație pornește chiar de la conținutul art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă care, doar într-o terminologie nouă, consacră, întocmai ca și art. 274 alin. 1 din vechiul Cod de procedură civilă, drept fundament al plății cheltuielilor de judecată, culpa procesuală dovedită prin faptul pierderii procesului, interesând pentru aplicarea dispoziției legale, în egală măsură, atât rezultatul procesului, dar și conduita părților manifestată anterior litigiului ori pe parcursul acestuia. Aceasta întrucât, ca regulă generală, deși o persoană poate fi în culpă pentru declanșarea/purtarea unui proces, legea îngăduie totuși exonerarea sa de la plata cheltuielilor de judecată în condițiile unei manifestări procesuale calificate, respectiv prin recunoașterea pretențiilor până la primul termen la care părțile sunt legal citate (dacă pârâtul nu a fost pus anterior în întârziere ori dacă acesta nu se afla de drept în întârziere) - art. 454 din Codul de procedură civilă.

83. Or, atât timp cât, potrivit art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cel ținut de plata cheltuielilor de judecată este "partea care pierde procesul", se înțelege că, în economia reglementării destinate acordării cheltuielilor de judecată (art. 451-455 din Codul de procedură civilă), o situație de admitere a acțiunii reclamantului și de respingere a cererii accesorii de plată a cheltuielilor de judecată (de către pârât) nu este îngăduită și posibilă, în ipoteza subînțeleasă a dovedirii lor decât în limitele procesuale date de dispozițiile art. 454 din Codul de procedură civilă.

84. Nu există niciun argument ca, în litigiile având ca obiect plata cheltuielilor de judecată decurgând dintr-un proces anterior, analiza culpei procesuale a părților implicate să aibă loc în alte coordonate decât cele dictate de lege, respectiv art. 453 alin. (1) și art. 454 din Codul de procedură civilă, respectiv prin observarea rezultatului procesului și a atitudinii procesuale a celui care l-a pierdut, manifestată pe parcursul său.

85. Examenul jurisprudențial relevă însă că, într-o proporție covârșitoare, pârâții s-au opus acțiunilor prin care s-a solicitat obligarea lor la plata cheltuielilor de judecată decurgând din procese anterioare, dezvoltând ample apărări, de la invocarea de excepții (autoritatea de lucru judecat, prescripția, necompetența instanței), la formularea de cereri reconvenționale, de cereri de strămutare, până la contestarea a însuși dreptului reclamantului la recuperarea pe cale separată a cheltuielilor și la punerea în discuție a culpei procesuale din primul proces.

86. În pofida acestor manifestări procesuale și a admiterii acțiunilor prin obligarea la plata debitului principal, pârâții au fost considerați lipsiți de orice culpă în legătură cu acest al doilea proces, culpă ce a fost atribuită reclamantului dată fiind opțiunea lui de recuperare pe cale separată a cheltuielilor (chiar și în cazul omisiunii instanței de a le acorda, pentru vina de a nu fi solicitat completarea hotărârii, procedură apreciată ca fiind obligatorie).

87. Este greu de așezat în cadrul legal oferit de art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă soluția în care cererea principală, calificată ca fiind exercitată în mod abuziv, este admisă, iar aceea

accesorie, de acordare a cheltuielilor de judecată solicitate de reclamant este respinsă, reținându-se lipsa oricărei culpe a pârâtului pentru existența litigiului (culpa fiind atribuită reclamantului pentru opțiunea recuperării pe cale separată a cheltuielilor determinate de un litigiu anterior), dar în care este, de asemenea, respinsă și cererea pârâtului de acordare a cheltuielilor de judecată, justificat de faptul că el este partea care a pierdut procesul, ceea ce, în sensul art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nu îi deschide calea recunoașterii unui atare drept.

88. Precum s-a arătat, reclamantul nu poate fi în culpă atunci când își exercită un drept al său, iar pârâtul, care pierde procesul și care nu se manifestă în limitele art. 454 din Codul de procedură civilă, nu poate fi considerat lipsit de culpă în legătură cu litigiul având ca obiect plata cheltuielilor de judecată aferente unui litigiu anterior.

89. Drept consecință, nici nu poate fi exonerat de plata cheltuielilor de judecată odată ce s-a admis acțiunea reclamantului. Suportarea cheltuielilor de judecată nu are semnificația unei duble sancționări a acestuia pentru culpa din primul proces, ci pentru aceea decurgând din manifestarea sa procesuală în cel de-al doilea litigiu.

90. Atribuirea reclamantului, în mod eronat, a culpei celui de-al doilea litigiu a fost justificată prin nevoia de a stopa o practică presupus abuzivă, dar inexistentă, susținându-se că o soluție în care s-ar aplica dispozițiile art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă ar deschide calea unui nesfârșit șir de litigii în care reclamantul ar pretinde din nou acordarea de cheltuieli de judecată, scăpându-se din vedere că, prin solicitarea lor pe cale accesorie în acest al doilea proces, tocmai se încheie calea unei potențiale asemenea practici. Argumentul apare ca fiind inutil în condițiile în care, și în ipoteza unei rezolvări favorabile a cererii accesorii de acordare a cheltuielilor de judecată, prin aplicarea dispozițiilor art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, o astfel de posibilitate s-ar încheie prin chiar soluționarea pretenției accesorii în acest al doilea proces.

91. În sfârșit, absolutizarea cauzei abuzului de drept ce ar sta la baza acestor acțiuni nesocotește paleta largă de motive pentru care părțile recurg, în realitate, la calea recuperării separate a cheltuielilor de judecată generate de declanșarea și susținerea unui proces, care pot să se regăsească, spre exemplu, în dificultatea ori nepreocuparea în strângerea la timp a probelor necesare, în dorința de concentrare asupra cauzei principale a litigiului și de a nu abate atenția instanței de la subiectul principal litigios, voința de simplificare a litigiului de bază, imposibilitatea obiectivă a procurării probelor, lipsa unei comunicări adecvate între parte și avocat, uitarea etc.

92. Astfel fiind, concluzia legală nu poate fi decât aceea că dispozițiile art. 453 din Codul de procedură civilă se aplică indiferent de obiectul litigiului, partea care a pierdut procesul urmând a fi obligată la plata cheltuielilor de judecată aferente acestui al doilea proces care implică, în majoritatea covârșitoare a cazurilor, soluționarea unor apărări legate de stabilirea culpei procesuale din primul proces, rezolvat în mod definitiv. Prin urmare, faptul că obiectul pretențiilor îl constituie obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată generate de un alt proces nu are nicio relevanță asupra modului de aplicare a dispozițiilor art. 453 din Codul de procedură civilă în cel de-al doilea litigiu.

93. De asemenea, întocmai ca în orice alt proces, în care judecătorii acordă părții care a câștigat procesul rambursarea cheltuielilor de judecată doar în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil, și în cazul litigiilor analizate instanța de judecată este în drept să aprecieze asupra cheltuielilor provocate de actualul proces și să oblige pârâtul la suportarea lor în aceleași condiții, așa după cum partea care a căzut în pretenții poate beneficia de clemența legii dacă are conduita reglementată de dispozițiile art. 454 din Codul de procedură civilă.

94. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 519, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Tribunalul București - Secția a V-a civilă în Dosarul nr. 18.858/4/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În cauzele având ca obiect obligarea pârâtului la suportarea pretenției constând în cheltuielile de judecată generate de un alt litigiu soluționat definitiv, dispozițiile art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă rămân aplicabile.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 18 septembrie 2017.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Mitroi

WWW.JURIRO